

Klára Smolíková

JAK SE STAVÍ MĚSTO

ILUSTROVAL HONZA SMOLÍK

Albatros

JAK SE STAVÍ MĚSTO

Klára Smolíková

JAK SE STAVÍ MĚSTO

ILUSTROVAL HONZA SMOLÍK

Albatros

*Kniha vznikla v návaznosti na expozici
„Cesty časem – procházky třebíčskou historií“ na zámku v Třebíči.*

Odborná spolupráce Mgr. Jan Pohunek, Národní muzeum
Všeobecná podpora Jiří Walker Procházka

© Klára Smolíková, 2014
Illustrations © Jan Smolík, 2014

ISBN 978-80-00-03627-4

V lese se město neschová

Čeněk opatrně našlapoval. Ani větvička nesmí zapraskat. Kdo se v lese nechová jako splašená ovce, tomu se les odvděčí. Ještě pár kroků a chlapec došel k mýtině. Přikrčil se ve stínu rozložitého dubu a vyhlédl na palouk zalitý sluncem. Byl tam. Mohutný jelen dvanáctérák. Natočil hlavu a kývl Čenkovým směrem na znamení, že o něm ví. Dlouho se neviděli. Je to král, pomyslel si usmolený chlapec a otřel si nos do rukávu lněné košile. Místo koruny má paroží, všichni v lese ho musí poslouchat. Ani vlk si na něj nedovolí. Vlci si troufají, jen když loví ve smečce.

Chlapec se zachvěl, když si vzpomněl na zimu. Sníh sevřel vesnici, lesem se pro hluboké závěje nedalo projít a po setmění se ozývalo vytí vlků. Každou noc bylo blíž a blíž. Plot kolem vsi by hladové vlky nezastavil, ten je dobrý leda k tomu, aby neutekly slípky a batolata. Vlčí smečku naštěstí udržely v dostatečné vzdálenosti ohně. Čeněk byl rád, že zimu ve zdraví přečkal i jelen. Teď kraluješ v lese. Kdybys byl král, který vládne lidem, měl bys svůj hrad. Nebo celé město, usmál se na jelena, kterému se parohy ve slunečním světle leskly, jako by byly ze zlata.

„A víš, že králové mohou plnit tajná přání?“ ozvalo se Čenčkovi v hlavě. To byl jelen!

Chlapec se zadíval majestátnímu zvířeti do očí a poslal mu pohledem vzkaz: „Králi lesa, chtěl bych vidět město.“

Tichým lesem se náhle rozlehly zvuky. Cizí hlasy a koňské ržání. Jelen ztuhl, nasál pachy do nozder a zmizel mezi stromy. Čeněk se vydal přesně opačným směrem. Do Strachotína moc pocestných nepřicházelo, cesta tu končila. Byl zvědavý, kdo do zdejších končin zabloudil. Chlapec znal každou pěšinku, takže brzy cizince vystopoval. Tři hezky ustrojení jezdci se mezi sebou hlasitě přeli. Na lapky nebo hladové vojáky naštěstí nevypadali.

„Tu vesnici jsme museli minout,“ mračil se hubený muž ve fialovém plášti.

„Ale kdež, mistře Petře! Já myslím, že Strachotín leží až za tímhle kopcem,“ trval na svém tloušťák a řídký světlý vous mu pod nosem cukal rozčilením.

„Přece se tu nebudeme dohadovat do setmění,“ rázně zasáhl třetí, zřejmě nejvýše postavený muž v čapce lemované kožešinou. „Tamhle nás pozoruje nějaký kluk. Zeptáme se ho na cestu.“

Čeněk opatrně vystrčil hlavu zpoza stromu. „A proč chcete vědět, kterým směrem je Strachotín? Nevypadáte ani jako obchodníci ani jako řemeslníci.“

„Ty jsi mi nějak zvědavý,“ usmál se třetí jezdec. „Jmenuji se Heřman, jsem urozený pán a z pověření krále hledám místo, na kterém by se vystavělo nové město. Proto mě doprovází kromě panoše Vojíře také Petr, mistr stavitelský.“ Heřman ukázal na své společníky.

„Ale tady jsou jen lesy,“ opáčil překvapený chlapec.

„No právě, teď jsou tu lesy, ale jednou tu bude stát město obehnané kamennými hradbami.“

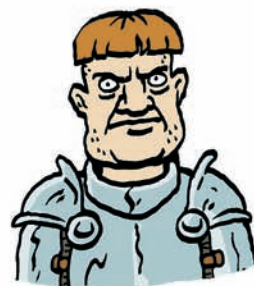
král

urozený pán

rytíř

zeman

vladyka

panoš

Šlechta ve středověku

Král – nejvýše postavený šlechtic, kterému ostatní šlechtici slibovali poslušnost, a on jim na oplátku propůjčoval pozemky ve svém království. Oslovován byl královské Veličenstvo.

Urozený pán – výše postavený šlechtic, který měl majetek a moc, do urozené rodiny se již narodil, oslovován byl urozený pane.

Rytíř – šlechticem se stal díky zásluhám, které prokázal během vojenské služby nebo přímo na válečném poli, oslovován byl urozený a statečný rytíři.

Zeman – usedlý šlechtic, který se vyznačoval tím, že vlastnil statek a další majetek a živil se zemědělstvím. Jako níže postavenému šlechtici mu náleželo oslovení pane.

Vladyka – šlechtic s podobným postavením jako zeman, usedlý ve dvoře, na statku či tvrzi, nepříliš mocný a urozený. Stejně jako zemanovi mu náleželo oslovení pane.

Panoš – nejnižší šlechtický titul, často nevlastnil žádný majetek a sloužil vyšší šlechtě, byl oslovován slovutný panoši.

1. Ve vrchnosti je třeba mít jasno. Kdo je výše postavený?

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.